

POBYTOVÉ ZNAKY ZVĚŘE

Cílová skupina: 4. třída (po jednoduché úpravě 3. - 5. ročník)

Cíl aktivity: žák

- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí (očekávaný výstup z RVP)
- porovnává základní projevy života
- u vybraných živočichů popíše výživu, průběh a způsob života
- vyvozuje a konkretizuje vzájemné vztahy mezi organismy ve vybraných lokalitách

Délka trvání: 45 minut

Počet účastníků: 12 – 28

Organizace: jednotlivci, skupiny po čtyřech

Prostorové požadavky: naučná část školní zahrady (stanoviště -Pobytové znaky zvěře)

Pomůcky: kartičky podle počtu dětí od každého zvířete (obrázek zvěře, pobytový znak, potrava, název zvěře), papír, tužka, naučná tabule (Pobytové znaky zvěře)

Klíčová slova: pobytový znak, teritorium, potravní řetězec, ekosystém

Metoda: pozorování, skupinová práce, diskuse, hra

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Přírodověda

Průřezové téma: Environmentální výchova

Klíčové kompetence:

kompetence k učení – operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní jevy

kompetence komunikativní – naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje

kompetence sociální a personální – přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Motivace: Aktivitu navodíme hrou na detektivy, kteří mají za úkol vystopovat živočichy na školní zahradě ve vymezeném prostoru.

Popis aktivity: Na vybraném území předem připravíme pobytové znaky zvěře např.: srnčí parůžek okousaný od myšice lesní, šišku okousanou od veverky, chlupy z divokého prasete přilepené na drbacím stromě (strom pomazaný blátem), peříčka ze sojky, hnízda, kůru s chodbičkami lýkožrouta atd.

(Žáci už teoretické informace o pobytových znacích zvěře získali předem při přírodovědných vycházkách a takto si je prověřují a procvičují, nebo si je odvozují až při těchto aktivitách a následně je využijí i při přírodovědných vycházkách.)

První aktivita:

Učitel vyhlásí soutěž o nejlepšího detektiva. Žáci mají samostatně najít a zapsat na papír nalezené pobytové znaky zvěře (5 minut). Učitel s žáky provede společnou kontrolu a vyhlásí nejlepšího detektiva/y, žáka/y s největším počtem nalezených pobytových znaků (10 minut).

Druhá aktivita:

Učitel drží připravené kartičky obrázky dolů a žáci losují. V tichosti (bez mluvení) se rozdělí do čtveřic, podle toho, ke kterému živočichovi patří – např. název liška + její obrázek + chlupy + potrava ptáče (8 minut). Učitel v případě nejasností usměrní žáky.

Žáci ve skupině naleznou svůj pobytový znak na území, kde probíhala první aktivita a připraví si prezentaci svého živočicha (potrava, vzhled, teritorium...) před ostatními žáky (7 minut).

Závěrečná část hodiny:

Prezentace živočicha jednotlivých skupin před ostatními žáky a závěrečné zhodnocení aktivit žáky (15 minut).

Varianty:

- žáky můžeme rozdělit i do jinak početných skupin - do trojic vynecháním kartiček (např. název)
- u první aktivity můžeme na vymezeném území připravit i lidské pobytové znaky - lidské výtvary „i nesmyslné“, které do přírody nepatří např. tráva svázaná gumičkou, vánoční ozdoba na větvi, dřevěná hračka, ježek vyrobený z kaštanů a páráték; pro žáky připravené lidské výtvary necháme jako „chyták“, nebo je můžeme upozornit, že na vymezeném území budou hledat i pobytové znaky člověka a můžeme uvést i jejich přesný počet

Poznámky, doporučení, doplňkové informace:

- většinu přírodnin žáci přinesou (přinesli okousaný parůžek, peří, srst jelena, jezevce, muflona, u divočáka přinesli i spárky - končetiny)
- obrázky a chlupy (chlupy položíme na bílý papír) je vhodné zalaminovat
- upozornění na rizika – žáci mohou na vymezeném prostoru najít další pobytové znaky živočichů, které jsme nepřipravili (je vhodné si prostor nejprve zmapovat a žáky pochválit)

Navazující činnosti:

- výtvarná výchova – malování pobytových znaků zvěře, malování živočichů
- pracovní činnosti – odlévání stop zvěře, výroba dalších stanovišť
- český jazyk -vyhledávání informací o jednotlivých druzích zvěře, psaní referátů